

planoti pravilni imeni Šop in Brinovec in navaja imena vrhov nad Iškim Vintgarjem; odloči se za ime Ščavnice namesto Višavnic in graja napačno pisavo Podvolovjek namesto pravilne Podvolovljek; pritrjuje H. Tumi, da je pravilno ime Škrlatica, ne Suhí plaz; razpravlja o imenih Obir in Ojstre in nas pouči, da je nemško ime Tüffer za Laško nastalo iz imena sosednje vasi Debro. Popraviti pa bo najbrž treba razlago; da bi bil Privatkogel pod Mangrtom »Prihod«; tu imamo namreč podobno kakor drugod po Julijskih Alpah, n. pr. tudi v Planici, opravka s privodom za drobnico k vodi (prim. R. Ložarjevo »Narodopisje« I., Ljubljana 1944, str. 165/66). Napačna je tudi oblika Kopja za karavanški vrh Kopje nad Ratečami.

Iz svojih bogatihkušenj daje pisatelj planincem marsikak koristen nasvet. Na mnogih mestih se izraža proti uživanju alkohola v gorah in slavi hladno studenčnico kot najboljšo pijačo, kislomleko s črnim kruhom pa kot najboljšo jed. Turiste, ki le čakajo na priložnost, »da se vdajo gostilniškemu uživanju in popivanju,« imenuje z vso pravico »planinuhe« (str. 70). Tudi glede planinske opreme in obutve nam ve svetovati; tako priporoča n. pr. namesto volnenih nogavic voljne platnene obujke ali onuče. »Današnji pešec, ki jih več ne pozna niti po imenu, ne ve, kako prijetno se počuti noga v takem rahlem, dobro povitem ovoju« (str. 29). Wester sam ni fotograf, vendar mu je tega žal in ugotavlja, da sodi k opremi sodobnega turista tudi fotografska kamera« (str. 226). Zanimiv je tudi njegov predlog za enoten planinski pozdrav (str. 84).

Westrov jezik je izviren in lep ter uvaja celo nekatere nove besede, ki jih prinaša knjiga ob koncu v posebnem seznamu.

Oprema knjige je zelo lepa; založnik jo je okrasil z 19 posnetki najboljših planinskih fotografov, le eno podobo je narisal po fotografiji Janez Trpin (Berat s Tomorom). Pisatelj je v lični kartici označil V. Finžgar. Knjigi je priložena tudi avtorjeva slika. Hvaležni za užitek, ki ga nam je pripravił s svojo zbirko, želimo njemu in nam, da bi kmalu napočil čas, ko ne bo več treba obujati planinskih spominov na veleturi »Kredarica« — Šišenski vrh — Večna pot, ki jo priporoča Ljubljčanom z vprav bridko-trpkim humorjem, temveč da bi se mogel zopet povzpeti na pravo Kredarico in z nje na Triglav. Zle slutnje, da je bil l. 1940. morda zadnjič na Triglavu, naj bi se ne uresničile: slovenskim planincem dolguje še razpravo o tem, kako je bilo »Zopet na Triglavu«.

V. Bohinec.

Dr. Rajko Ložar: *Narodopisje Slovencev. I. del.* Založba »Klas« (Fran Žužek) je kot prvo knjigo svoje znanstvene knjižnice izdala pod zgornjim naslovom prvi del slovenskega priročnika za etnografijo. V uvodu knjige poudarja urednik te obširne in važne publikacije, da spada med poglavitne naloge narodopisja Slovencev prikaz naše celotne ljudske kulture, hkrati pa naj bo tudi uvod v etnografijo sploh. Kot taka bo služila šolniku in dijaku in bo dajala vpogled v vrednote, ki jih ustvarja ljudstvo in ki so neobhodno potrebna podlaga visokega narodnega življenja. Nato sledijo članki posameznih piscev, ki so si delo razdelili tako, da je uvod v pojem narodopisja, njega bistvo, naloge in pomen napisal dr. R. Ložar; zgodovinski pregled slovenskega narodopisja je podal France Kotnik, ki v časovnem razporedju navaja imena dosedanjih delavcev na tem področju in našteva njih spise; nato piše dr. Ložar o naseljih in zemljišču, o našem kmetiskem domu in kmetški hiši, o pridobivanju hrane in gospodarstvu in o ljudski hrani. Tako je prireditelj publikacije napisal skoraj  $\frac{2}{3}$  celega I. dela. Dr. Sergij Vilfan je očrtal slovensko pravno narodopisje, ki obsega poročilo o nastanku ljudskega prava ter obravnava slovensko ljudsko pravo in pravne običaje, pravne spomine v ljudskem izročilu in imenih ter pravne starine. V sklepnem poglavju obdeluje dr. Boris Orel slovenske ljudske običaje ob treh mejnikih v človeškem življenju (ob porodu in krstu, ženitovanju ter smrti in pogrebu) in ljudske običaje ob štirih letnih časih. To bi bila prav na kratko, samo po naslovih poglavij podana vsebina te zajetne, 350 strani obsegačee knjige, ki je bogato ilustriřana s stotinami dragocenih fotografij in risb. Hvaležni moramo biti uredniku te prve slovenske etnografske učne knjige ali narodopisnega priročnika, ki zajema vse panoge naše ljudske kulture, da je v teh časih, ki zaradi omejitve gibanja znatno ovirajo, da ne rečemo onemo-

gočajo zbiranje gradiva za taka dela, s pomočjo odličnih strokovnjakov in sodelavcev zamislil in dovršil to temeljno slovensko narodopisno delo, ki smo ga bili tako zelo potrebni.

Strokovno sodbo o tem delu bodo napisali poklicani strokovnjaki, naša naloga in dolžnost pa je, da planinske kroge z vsem poudarkom opozorimo na to osnovno publikacijo, ki nas seznaja s sistematskim študijem naše ljudske kulture. Pri tem naj poudarimo, da zlasti tudi resnim in prizadevnim planincem, ki ne hodijo po planinah z zavezanimi očmi, velja poziv urednika v uvodu knjige, da hoče ta publikacija poleg drugih nalog še budit k nabiranju našega narodopisnega gradiva, k sistematičnemu raziskavanju in ponovnemu študiju našega starejšega slovstva po vidikih, ki jih zastopa ta pregled. Planinci, ki pridejo na svojih izletih pogosto do najbolj skritih in oddaljenih naših selišč, kjer se često skrivajo še nepoznani za naše narodopisje važni predmeti ter prihajajo v stik z našim narodom v krajih, kjer še ni preveč prepletkan z mestnimi razvadami in običaji, so v veliki meri poklicani, da zbirajo to narodopisno gradivo, zapisujejo narodne pesmi, običaje itd. in tako po svojih močeh prispevajo k popolnemu spoznanju in odkritju bogatih zakladov naše narodne kulture. Ta knjiga pa naj jim nudi za to delo pobudo in vse osnove.

A. B.

Dr. Rudolf Marn: **Lovski doživljaji in spomini.** Samozaložba. Planinci in lovci se sedaj, ko so jim planine in lovska področja bolj ali manj nedostopna, radi poglobljajo v spomine. Zlasti starejši člani in pa tisti, ki čutijo v sebi pisateljsko žilico, si radi ustvarjajo neko nadomestilo za neposredno doživljanje prirode z zbiranjem in objavljanjem svojih doživljav, uživajoč v minulih lepotah in spominih in nudeč po gozdih in planinah hrepenečim planinskim in lovskim tovarišem neko nadomestilo za neposredna doživetja. Tako je tudi dr. Rudolf Marn, ki čitalec »Lovca« ni neznani pisatelj, iztresel iz svoje lovske torbe 29 črtic in spominskih spisov, ki v preprosti besedi in lahmem humorju pripovedujejo o gozdovih in gorah, o njih lepotah, o lovskih doživljajih in skrivnostih narave, zlasti njene favne. Kakor pisec sam poudarja, so zgodbe skromne, ker so vse resnične in imajo osebno noto. V resnici zasledimo v knjigi celo vrsto znanih lovskih osebnosti, ki jih po imenih in opisih tudi slab poznavalec zelene družine kmalu spozna, ugane in zato z zanimanjem sledi opisu dogodkov, v katerih pripada znatna vloga lovski nagajivosti, šali in prešernosti. Knjiga je posvečena spomenu treh izmed teh tovarišev. Svoj lovski konfiteor je pisatelj povedal v črtici »Moj prvi gams«, kjer poudarja, da ni strasten lovec zaradi divjadi, ampak le zaradi narave in »kolikor je strasten za lov, je le kot ljubitelj narave«. — Da je temu res tako, pričajo lepi, včasih kar zaneseni opisi prirodnih lepot v visokih gorskih loviščih Julijcev in Karavank, v redko opisovanih, a čudovitih Kočevskih gozdovih in idiličnih holmih in šumah Polhograjskih Dolomitov. In tako radi sledimo spretnemu pripovedovanju dr. Marna o lovu na črnega gamsa, na črnega rogača, na divje prašiče, na osmeraka, na divjega petelina, ruševca, o lovu na visoki preži, na klic, zalez itd. Vmes se resno zamislimo ob zgodbi »Dekleta iz Amerike« in se zabavamo ob smešnosti in nedostojnostih v lovskem življenju, zgodbi o štirih Viktorjih ali izpitnih vprašanjih lovskih vajencev in lovskemu krstu, ob veseli zgodbi o zajcu na magistratu in ugotavljamo ob verzih »Viktorju v spominsko knjigo«, da pisatelj tudi zakobali Pegaza, če tako nanese prilika in potreba.

Tako je dr. Marn v teh svojih spominih zbral za vsakega nekaj: za lovca čisto lovske zgodbe in celo tehnična navodila za razne vrste lova, za ljubitelje naravnih lepot mične opise gozdov in gora, noči in juter v prirodi in kopo anekdot in dogodivščin za smeh in kratek čas. Končno pa je z vso toplino in iskrenostjo postavil v njih lep spomenik svojim lovskim tovarišem, ki so prezgodaj odšli v večna lovišča.

A. B.

Dr. Julius Kugy: **Iz preteklih časov (Aus vergangener Zeit.)** Založba Leykam, Graz. Ta zadnja Kugyjeva knjiga, ki jo je pisatelj dokončal l. 1942., a ni več doživel njenega izida, je zbirka 34 malih zgodb, anekdot, povesti in esejev (če jih smemo tako imenovati), v katerih dr. Kugy obuja spomine na razne mične dogodke iz svojega planinskega in neplaninskega življenja, kramlja